Downloaded via the EU tax law app / web

62014CJ0160
SENTENZA TAL-QORTI TAL-?USTIZZJA (It-Tieni Awla)

9 ta’ Settembru 2015 (*1)

“Rinviju g?al de?i?joni preliminari — Approssimazzjoni tal-li?ijiet — ?amma tad-drittijiet tal-?addiema fil-ka? ta’ trasferiment ta’ impri?i, ta’ negozji jew ta’ partijiet minn impri?i jew minn negozji — Kun?ett ta’ trasferiment ta’ negozju — Obbligu li ssir talba g?al de?i?joni preliminari skont it-tielet paragrafu tal-Artikolu 267 TFUE — Allegat ksur tad-dritt tal-Unjoni imputabbli lil qorti nazzjonali li d-de?i?jonijiet tag?ha ma jkunux su??etti g?al rimedju ?udizzjarju ta?t id-dritt nazzjonali — Le?i?lazzjoni nazzjonali li tissu??etta d-dritt ta’ kumpens g?ad-dannu subit min?abba tali ksur g?all-annullament minn qabel tad-de?i?joni li tkun ikkaw?at dan id-dannu”

Fil-Kaw?a C?160/14,

li g?andha b?ala su??ett talba g?al de?i?joni preliminari skont l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mill-Varas Cíveis de Lisboa (il-Portugall), permezz ta’ de?i?joni tal-31 ta’ Di?embru 2013, li waslet fil-Qorti tal-?ustizzja fl-4 ta’ April 2014, fil-pro?edura

João Filipe Ferreira da Silva e Brito et

vs

Estado português,

IL-QORTI TAL-?USTIZZJA (It-Tieni Awla),

komposta minn R. Silva de Lapuerta (Relatur), President tal-Awla, K. Lenaerts, Vi?i President tal-Qorti tal-?ustizzja, fil-funzjoni ta’ M?allef tat-Tieni Awla, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev u C. Lycourgos, Im?allfin,

Avukat ?enerali: Y. Bot,

Re?istratur: M. Ferreira, Amministratur Prin?ipali,

wara li rat il-pro?edura bil-miktub u wara s-seduta tal-25 ta’ Frar 2015,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ippre?entati:

—

g?al M. Ferreira da Silva e Brito et, minn C. Góis Coelho, S. Estima Martins u R. Oliveira, advogados,

—

g?all-Gvern Portugi?, minn L. Inez Fernandes u A. Fonseca Santos, b?ala a?enti,

—

g?all-Gvern ?ek, minn M. Smolek u J. Vlá?il, b?ala a?enti,

—

g?all-Gvern Fran?i?, minn G. de Bergues, D. Colas u F.-X. Bréchot, b?ala a?enti,

—

g?all-Gvern Taljan, minn G. Palmieri, b?ala a?ent, assistita minn F. Varrone, avvocato dello Stato,

—

g?all-Kummissjoni Ewropea, minn J. Enegren, M. França, M. Konstantinidis u M. Kellerbauer, b?ala a?enti,

wara li semg?et il-konklu?jonijiet tal-Avukat ?enerali fis-seduta tal-11 ta’ ?unju 2015,

tag?ti l-pre?enti

Sentenza

1

It-talba g?al de?i?joni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tal-Artikolu 1(1) tad-Direttiva tal-Kunsill 2001/23/KE, tat-12 ta’ Marzu 2001, dwar l-approssimazzjoni tal-li?ijiet tal-Istati Membri relatati mas-salvagwardja tad-drittijiet tal-impjegati fil-ka? ta’ trasferiment ta’ impri?i, ta’ negozji jew partijiet ta’ impri?i jew negozji (Kapitolu 5, Vol. 4, p. 98), tat-tielet paragrafu tal-Artikolu 267 TFUE kif ukoll ta’ ?erti prin?ipji ?enerali tad-dritt tal-Unjoni.

2

Din it-talba ?iet ippre?entata fil-kuntest ta’ tilwima bejn, minn na?a, M. Ferreira da Silva e Brito u 96 persuna o?ra u, min-na?a l-o?ra l-Estado português (l-Istat Portugi?) dwar allegat ksur tad-dritt tal-Unjoni, imputabbli lis-Supremo Tribunal de Justiça (il-Qorti Suprema).

Il-kuntest ?uridiku

Id-dritt tal-Unjoni

3

Id-Direttiva 2001/23 ikkodifikat id-Direttiva tal-Kunsill 77/187/KEE, tal-14 ta’ Frar 1977, dwar l-approssimazzjoni tal-li?ijiet tal-Istati Membri relatati mas-salvagwardja tad-drittijiet tal-?addiema fil-ka? ta’ trasferimenti ta’ impri?i, negozji jew partijiet ta’ impri?i jew negozji (?U 1998 L 61, p. 26), kif emendata bid-Direttiva tal-Kunsill 98/50/KE, tad-29 ta’ ?unju 1998 (?U L 201, p. 88).

4

Fi kliem il-premessa 8 tad-Direttiva 2001/8:

“Il-konsiderazzjonijiet ta’ sigurtà u trasparenza legali kienu je?tie?u li l-kun?ett legali ta’ trasferiment g?andu jigi ??arat fid-dawl tal-?urisprudenza tal-Qorti tal-Gustizzja. Din il-kjarifika ma biddlitx il-kamp ta’ applikazzjoni tad-Direttiva 77/187/KEE skont kif interpretat mill-Qorti tal-Gustizzja.”

5

L-Artikolu 1(1)(a) u (b) tad-Direttiva 2001/23 jipprovdi:

“(a)

Din id-Direttiva g?andha tapplika g?al kull trasferiment ta’ mpri?a, negozju jew parti minn impri?a jew negozju lil persuna o?ra li timpjiega bhala ri?ultat ta’ trasferiment jew inkorporazzjoni legali.

(b)

Bla ?sara g?as-subparagrafu (a) u g?ad-disposizzjonijiet li ?ejjin ta’ dan l-Artikolu, ikun hemm trasferiment fis-sens ta’ din id-Direttiva meta jkun hemm trasferiment ta’ xi entità ekonomika li ??omm l-identità tag?ha, ji?ifieri g?aqda organizzata ta’ ri?orsi bl-objettiv li twettaq attività ekonomika, kemm jekk l-attività hija ?entrali jew an?illari kemm jekk le.”

6

L-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 3(1) ta’ din id-direttiva jipprovdi:

“Id-drittijiet u l-obbli?i ta’ min jag?mel it-trasferiment ikkaw?ati minn kuntratt ta’ mpjieg jew minn relazzjoni ta’ mpjieg e?istenti fid-data tat-trasferiment g?andhom, min?abba dan it-trasferiment, ji?u trasferiti lil min lilu jsir it-trasferiment.”

Id-dritt Portugi?

7

L-Artikolu 13 tal-Li?i Nru 67/2007 li tadotta s-sistema ta’ responsabbiltà ?ivili mhux kuntrattwali tal-Istat u ta’ entitajiet pubbli?i o?ra (Lei no 67/2007 – Aprova o Regime da Responsabilidade Civil Extracontratual do Estado e Demais Entidades Públicas), tal-31 ta’ Di?embru 2007 (Diário da República, l-ewwel Serje, Nru 251, tal-31 ta’ Di?embru 2007, p. 91117), kif emendata bil-Li?i Nru 31/2008, tas-17 ta’ Lulju 2008 (Diário da República, l-ewwel Serje, Nru 137, tas-17 ta’ Lulju 2008, p. 4454, iktar ’il quddiem ir-“RRCEE”), jipprovdi:

“1. Ming?ajr ?sara g?as-sitwazzjonijiet ta’ kundanna kriminali in?usta u ta’ ?a?da mhux i??ustifikata tal-libertà, l-Istat huwa ?ivilment responsabbli g?ad-danni li jirri?ultaw minn de?i?jonijiet ?udizzjarji manifestament antikostituzzjonali jew illegali jew mhux i??ustifikati min?abba ?ball manifest ta’ evalwazzjoni ta’ ?irkustanzi fattwali.

2. It-talba g?al kumpens g?andha tkun ibba?ata fuq l-annullament minn qabel tad-de?i?joni dannu?a mill-qorti kompetenti.”

Il-kaw?a prin?ipali u d-domandi preliminari

8

Fid-19 ta’ Frar 1993, Air Atlantis SA (iktar ’il quddiem “AIA”), kumpannija inkorporata fl-1985 u attiva fis-settur tat-trasport bl-ajru mhux regolari (titjiriet ?arter), ?iet stral?ata. F’dan il-kuntest, ir-rikorrenti fil-kaw?a prin?ipali ?ew su??etti g?al tke??ija kollettiva.

9

B’effett mill-1 ta’ Mejju 1993, TAP, kumpannija li kienet l-azzjonarja prin?ipali ta’ AIA, bdiet topera

parti mit-titjiriet li AIA kellha topera matul il-perijodu bejn l-1 ta' Mejju u l-31 ta' Ottubru 1993. TAP wettqet ukoll numru partikolari ta' titjiriet ?arter, suq li fih hija ma kinitx attiva sa dak i?-?mien, u dan sa fejn dawn ir-rotot ikkon?ernati kienet serviti minn AIA. G?al dan l-g?an, TAP u?at parti mit-tag?mir li AIA kienet tu?a g?all-attivitajiet tag?ha, partikolarment erba' ajruplani. TAP assumiet ukoll il-?las lis-sidien fir-rigward tal-kuntratti ta' kiri relatati ma' dawn l-ajruplani u ?adet it-tag?mir tal-uffi??ju ta' AIA u li din tal-a??ar kienet tu?a fil-postijiet tag?ha f'Lisbona u f'Faro (il-Portugall), kif ukoll beni mobbli o?ra. Barra minn hekk, TAP irreklutat numru partikolari ta' ?addiema li kienu qabel impjegati ma' AIA.

10

Sussegwentement, ir-rikorrenti fil-kaw?a prin?ipali adixxew lit-Tribunal do Trabalho de Lisboa (Qorti tax-Xog?ol ta' Lisbona) b'azzjoni diretta kontra t-tke??ija kollettiva li g?aliha huma kienu ?ew su??etti, fejn talbu sabiex ji?u integrati mill-?did fi ?dan TAP u sabiex jing?ataw il-?las tar-remunerazzjonijiet tag?hom.

11

B'sentenza tat-Tribunal do Trabalho de Lisboa, mog?tija fis-6 ta' Frar 2007, l-azzjoni ppre?entata kontra din it-tke??ija kollettiva ntlaqg?et parzjalment, peress li din il-qorti ordnat li r-rikorrenti fil-kaw?a prin?ipali ji?u integrati mill-?did fil-kategoriji korrispondenti, kif ukoll li jit?allsu kumpensi. It-Tribunal do Trabalho de Lisboa kkonkluda, f'dan il-ka?, li kien hemm trasferiment ta' negozju, tal-inqas parzjali, sa fejn l-identità tan-negozju n?ammet u l-attivitajiet tag?ha tkomplew, billi TAP ?adet post il-persuna li timpjega pre?edenti fil-kuntratti tax-xog?ol.

12

Minn din is-sentenza sar appell quddiem it-Tribunal da Relação de Lisboa (il-Qorti tal-Appell ta' Lisbona) li, b'sentenza tas-16 ta' Jannar 2008, annulla s-sentenza mog?tija fl-ewwel istanza, sa fejn din ikkundannat lil TAP sabiex tintegra mill-?did lir-rikorrenti fil-kaw?a prin?ipali u sabiex t?allashom kumpensi, fuq il-ba?i tal-fatt li d-dritt sabiex ti?i e?er?itata azzjoni kontra t-tke??ija kollettiva kkon?ernata kienet skadiet.

13

Ir-rikorrenti fil-kaw?a prin?ipali ressqu appell ta' kassazzjoni quddiem is-Supremo Tribunal de Justiça li, b'sentenza tal-25 ta' Frar 2009, idde?ieda li din it-tke??ija kollettiva ma kienet ivvizzjata minn ebda illegalità. Din il-qorti rrilevat li ma huwiex suffi?jenti li attività kummer?jali "sempli?ement titkompla" sabiex ikun jista' ji?i konklu? li kien hemm trasferiment ta' negozju, ladarba huwa ne?essarju wkoll li l-identità tan-negozju tin?amm. Issa, f'dan il-ka?, meta TAP operat it-titjiriet inkwistjoni matul is-sajf tal-1993, hija ma u?atx "entità" tal-istess identità b?all-"entità" li qabel kienet tappartjeni lil AIA. Fl-assenza ta' identità bejn i?-?ew? "entitajiet" ikkon?ernati, ma jistax ji?i konklu? li kien hemm trasferiment ta' negozju.

14

Is-Supremo Tribunal de Justiça kkunsidra wkoll li ma kien hemm ebda trasferiment ta' klijentela minn AIA g?al TAP. Barra minn hekk, skont din il-qorti, AIA kellha negozju marbut ma' beni partikolari, f'dan il-ka? li?enzja, li ma kinitx trasferibbli, u dan irrenda impossibbli t-trasferiment ta' negozju, peress li l-beni individwali biss, u mhux in-negozju nnifsu, setg?u kienu s-su??ett tal-bejg?.

15

Fir-rigward tal-applikazzjoni tad-dritt tal-Unjoni, is-Supremo Tribunal de Justiça rrileva li l-Qorti tal-?ustizzja, ikkonfrontata b'sitwazzjonijiet li fihom impri?a kienet twettaq attivitajiet li sa dak i?-?mien kienu e?er?itati minn kumpannija o?ra, qieset li din is-"sempli?i ?irkustanza" ma kinitx tippermetti li ji?i konklu? li kien hemm trasferiment ta' entità ekonomika, peress li "entità ma tistax ti?i redotta g?all-attività li biha hija inkarigata".

16

Peress li xi w?ud mir-rikorrenti fil-kaw?a prin?ipali talbu lis-Supremo Tribunal de Justiça sabiex jadixxi lill-Qorti tal-?ustizzja b'talba g?al de?i?joni preliminari, dan qies li "l-obbligu ta' rinviju g?al de?i?joni preliminari, li jaqa' fuq il-qrati nazzjonali li mid-de?i?jonijiet tag?hom ma jkunx hemm rimedju ?udizzjarju ta?t id-dritt nazzjonali, je?isti biss meta dawn l-istess qrati jqisu li l-u?u tad-dritt tal-Unjoni huwa ne?essarju sabiex isolvu t-tilwima quddiemhom u, barra minn hekk, meta tqum kwistjoni ta' interpretazzjoni ta' dan id-dritt". Barra minn hekk, fid-dawl tal-?urisprudenza tal-Qorti tal-?ustizzja relatata mal-interpretazzjoni tar-regoli tal-Unjoni dwar it-trasferiment ta' negozju, ma hemm "ebda dubju rilevanti" fl-interpretazzjoni ta' dawn ir-regoli "li jimponu r-rinviju g?al de?i?joni preliminari".

17

Skont is-Supremo Tribunal de Justiça, il-"Qorti tal-?ustizzja nfisha rrikonoxxiet espressament li l-applikazzjoni korretta tad-dritt tal-[Unjoni] tista' timponi ru?ha b'mod daqshekk ?ar li ma t?alli ebda dubju ra?onevoli fir-rigward ta' kif g?andha ti?i ri?olta l-kwistjoni mqajma, b'mod li f'tali ka? ikun inapplikabbli wkoll l-obbligu li jsir rinviju g?al de?i?joni preliminari. Issa, [skont din il-qorti nazzjonali,] fid-dawl tal-kontenut tad-[dispo?izzjonijiet tad-dritt tal-Unjoni] i??itati mir-[rikorrenti fil-kaw?a prin?ipali], filwaqt li titqies l-interpetazzjoni li saret mill-Qorti tal-?ustizzja ta' dawn tal-a??ar u fid-dawl tal-fatti tal-kaw?a [...] li ttie?du inkunsiderazzjoni [...], ma [kien] hemm ebda dubju rilevanti fl-interpretazzjoni li [kienet timponi] li jsir rinviju g?al de?i?joni preliminari [...]".

18

Barra minn hekk, is-Supremo Tribunal de Justiça enfasizza li "[...] l-Qorti tal-?ustizzja pprodu?iet ?urisprudenza stabbli relatata mal-problematika tal-interpretazzjoni tar-regoli [tad-dritt tal-Unjoni] marbuta mat-"trasferiment ta' negozju", ladarba id-Direttiva [2001/23] tirrifletti di?à l-konsolidazzjoni tal-kun?etti li hija tinkludi skont din il-?urisprudenza u dawn huma issa ?ari f'termini ta' interpretazzjoni ?udizzjarja (Komunitarja u anki nazzjonali), li [kien] jimplika li ma [kienx] ne?essarju f'dan il-ka? li ssir il-konsultazzjoni minn qabel tal-Qorti tal-?ustizzja [...]".

19

G?alhekk, ir-rikorrenti fil-kaw?a prin?ipali ppre?entaw azzjoni g?ar-responsabbiltà ?ivili mhux kuntrattwali kontra l-Estado português, inti?a g?all-kundanna ta' dan tal-a??ar g?all-?las ta' ?erti danni patrimonjali subiti. Insostenn tal-azzjoni tag?hom, huma sostnew li s-sentenza tas-Supremo Tribunal de Justiça inkwistjoni hija manifestament illegali, sa fejn din tinvolvi interpretazzjoni ?baljata tal-kun?ett ta' "trasferiment ta' negozju", fis-sens tad-Direttiva 2001/23, u sa fejn din il-qorti injorat l-obbligu tag?ha li tag?mel lill-Qorti tal-?ustizzja d-domandi ta' interpretazzjoni tad-dritt tal-Unjoni rilevanti.

20

L-Estado português sostna li, konformement mal-Artikolu 13(2) tar-RRCEE, it-talba g?all-kumpens

imressqa g?andha tkun ibba?ata fuq l-annullament minn qabel tad-de?i?joni dannu?a mill-qorti kompetenti, filwaqt li fakkar li, peress l-imsemmija sentenza tas-Supremo Tribunal de Justiça ma ?ietx annullata, ma kienx hemm lok g?at-talba g?all-kumpens li saret.

21

Il-Qorti tar-rinviju tesponi li huwa importanti li ji?i stabbilit jekk is-sentenza mog?tija mis-Supremo Tribunal de Justiça hijiex manifestament illegali u jekk din tag?tix interpretazzjoni ?baljata tal-kun?ett ta' "trasferiment ta' negozju", fid-dawl tad-Direttiva 2001/23 u fid-dawl tal-punti ta' fatt li din il-qorti tal-a??ar kellha g?ad-dispo?izzjoni tag?ha. Barra minn hekk, huwa importanti li ji?i stabbilit ukoll jekk is-Supremo Tribunal de Justiça kellux l-obbligu li jippro?edi bir-rinviju g?al de?i?joni preliminari mitlub.

22

Huwa f'dawn i?-?irkustanzi li l-Varas Cíveis de Lisboa (L-Awli ?ivili ta' Lisbona) dde?idew li jissospendu l-pro?eduri u li jag?mlu lill-Qorti tal-?ustizzja d-domandi preliminari li ?ejjin:

"1)

Id-Direttiva tal-Kunsill 2001/23, b'mod partikolari l-Artikolu 1(1) tag?ha, g?andu ji?i interpretat fis-sens li l-kun?ett ta' "trasferiment ta' negozji" jinkludi sitwazzjoni fejn impri?a attiva fis-suq tat-titjiriet ?arter hija stral?ata permezz ta' de?i?joni tal-azzjonist ma??oritarju tag?ha, li huwa nnifsu huwa impri?a attiva fis-settur tal-avjazzjoni u, fil-kuntest tal-istral?, l-impri?a parent:

—

tassumi l-po?izzjoni tal-kumpannija stral?ata fil-kuntratti ta' kiri ta' ajruplani u fil-kuntratti ta' titjiriet ?arter li jkunu g?adhom fis-se?? ma' operaturi turisti?i;

—

ti?viluppa l-attività li qabel kienet tipprattika l-kumpannija stral?ata;

—

ter?a' timpjega ?erti ?addiema li sa dak il-mument kienu tke??ew mill-kumpannija stral?ata u tqieg?dhom je?er?itaw funzjonijiet identi?i;

—

tir?ievi tag?mir ?g?ir mill-kumpannija stral?ata?

2)

L-Artikolu 267 TFUE g?andu ji?i interpretat fis-sens li s-Supremo Tribunal de Justiça, fid-dawl tal-fatt deskritt fid-domanda pre?edenti u l-fatt li l-qrati nazzjonali inferjuri li quddiemhom tressaq il-ka?adottaw de?i?jonijiet kunfli??enti, kellu l-obbligu li jressaq rinviju g?al de?i?joni preliminari quddiem il-Qorti tal-?ustizzja tal-Unjoni Ewropea dwar l-interpretazzjoni korretta tal-kun?ett ta' "trasferiment ta' negozji" fis-sens tal-Artikolu 1(1) tad-Direttiva 2001/23?

3)

Id-dritt tal-Unjoni u, b'mod partikolari, il-prin?ipji fformulati mill-Qorti tal-?ustizzja tal-Unjoni Ewropea fis-sentenza Köbler (C?224/01, EU:C:2003:513), dwar ir-responsabbiltà tal-Istat g?al

danni kkaw?ati fuq l-individwi bis-sa??a ta' ksur tad-dritt tal-Unjoni mwettaq minn organu ?udizzjarju nazzjonali li jidde?iedi fl-a??ar istanza, jipprekludi l-applikazzjoni ta' regola nazzjonali li tirrikjedi b?ala ba?i g?al talba g?al kumpens kontra l-Istat ir-revoka minn qabel tad-de?i?joni li tikkaw?a pre?udizzju?"

Fuq id-domandi preliminari

Fuq l-ewwel domanda

23

Permezz tal-ewwel domanda tag?ha, il-qorti tar-rinviju tistaqsi lill-Qorti tal-?ustizzja dwar jekk l-Artikolu 1(1) tad-Direttiva 2001/23 g?andux ji?i interpretat fis-sens li l-kun?ett ta' "trasferiment ta' negozju" jkopri sitwazzjoni li fiha impri?a attiva fis-suq tat-titjiriet ?arter ti?i stral?ata mill-azzjonist ma??oritarju tag?ha, li huwa, huwa nnifsu, impri?a tat-trasport bl-ajru, u li fiha, sussegwentement, din tal-a??ar tie?u post l-impri?a stral?ata billi tassumi l-kuntratti tal-kiri ta' ajruplani u l-kuntratti tat-titjiriet ?arter li g?ad iridu jsiru, te?er?ita attivitajiet li qabel kienu e?er?itati mil-impri?a stral?ata, tintegra mill-?did ?erti ?addiema li sa dak i?-?mien kienu impjegati ma' din l-impri?a billi tag?tihom funzjonijiet identi?i g?al dawk e?er?itati qabel, u tie?u tag?mir ?g?ir tal-imsemmija impri?a.

24

Sabiex ting?ata risposta g?al din id-domanda, g?andu jitfakkar li l-Qorti tal-?ustizzja qieset li d-Direttiva 77/187, ikkodifikata bid-Direttiva 2001/23, kienet applikabbli fl-ipote?ijiet kollha ta' bdil, fil-kuntest ta' relazzjonijiet kuntrattwali, tal-persuna fi?ika jew ?uridika responsabbli mill-operazzjoni tal-impri?a, li tikkuntratta l-obbligi ta' persuna li timpjega vis-à-vis l-impjegati tal-impri?a (ara s-sentenzi Merckx u Neuhuys, C?171/94 u C?172/94, EU:C:1996:87, punt 28; Hernández Vidal et, C?127/96, C?229/96 u C?74/97, EU:C:1998:594, point 23, kif ukoll Amatori et, C?458/12, EU:C:2014:124, punt 29 u l-?urisprudenza ??itata).

25

Skont ?urisprudenza stabbilita, id-Direttiva 2001/23 hija inti?a sabiex ti?gura l-kontinwità tar-relazzjonijiet tax-xog?ol e?istenti fl-ambitu ta' entità ekonomika, indipendentement minn bdil tal-proprjetarju. Il-kriterju de?i?iv, sabiex ti?i stabbilita l-e?istenza ta' trasferiment, fis-sens ta' din id-direttiva, huwa g?alhekk il-fatt li l-entità inkwistjoni ??omm l-identità tag?ha, li jirri?ulta partikolarment mit-tkomplija effettiva tal-operazzjoni jew mit-te?id tag?ha (ara s-sentenzi Spijkers, 24/85, EU:C:1986:127, punti 11 u 12; Güney-Görres u Demir, C?232/04 u C?233/04, EU:C:2005:778, punt 31 u l-?urisprudenza ??itata, kif ukoll Amatori et, C?458/12, EU:C:2014:124, punt 30 u l-?urisprudenza ??itata).

26

Sabiex ji?i ddeterminat jekk din il-kundizzjoni hijiex issodisfatta, g?andhom jittie?du inkunsiderazzjoni ?-?irkustanzi ta' fatt kollha li jikkaratterizzaw l-operazzjoni kkon?ernata, li fosthom jinsabu b'mod partikolari t-tip ta' impri?a jew ta' negozju involut, it-trasferiment jew le ta' elementi fi?i?i, b?all-bini u l-beni mobbli, il-valuri tal-elementi mhux fi?i?i fil-mument tat-trasferiment, it-te?id jew le tal-essenzjal tal-effettiv mit-tmexxija ?dida tal-impri?a, ir-trasferiment jew le tal-klijentela, kif ukoll il-grad ta' xebh tal-attivitajiet e?er?itati qabel u wara t-trasferiment, u t-tul tal-eventwali sospensjoni ta' dawn l-attivitajiet. Madankollu, dawn l-elementi jikkostitwixxu biss aspetti parzjali tal-evalwazzjoni ta' totalità li g?andha ssir u ma jistg?ux, min?abba f'hekk, ji?u evalwati b'mod i?olat (ara s-sentenzi Spijkers, 24/85, EU:C:1986:127, punt 13; Redmond Stichting, C?29/91, EU:C:1992:220, punt 24; Süzen, C?13/95, EU:C:1997:141, punt 14, kif ukoll Abler et,

C?340/01, EU:C:2003:629, punt 33).

27

B’mod partikolari, il-Qorti tal-?ustizzja enfasizzat li l-importanza rispettiva li g?andha ting?ata lid-diversi kriterji ne?essarjament tvarja skont l-attività e?er?itata, ji?ifieri l-metodi ta’ produzzjoni jew ta’ operazzjoni u?ati fl-impri?a, fin-negozju jew f’parti min-negozju kkon?ernat (ara s-sentenzi Süzen, C?13/95, EU:C:1997:141, punt 18; Hernández Vidal et, C?127/96, C?229/96 u C?74/97, EU:C:1998:594, punt 31; Hidalgo et, C?173/96 u C?247/96, EU:C:1998:595, punt 31, kif ukoll, f’dan is-sens, UGT-FSP, C?151/09, EU:C:2010:452, punt 28).

28

Huwa fid-dawl ta’ dawn il-punti ?urisprudenzjali li l-ewwel domanda mressqa g?andha ti?i evalwata, u dan filwaqt li jitqiesu l-punti ta’ fatt irrilevati mill-qorti nazzjonali fid-de?i?joni ta’ rinviju u, partikolarment, fil-kliem ta’ din l-ewwel domanda.

29

Qabelxejn, g?andu ji?i enfasizzat li, f’sitwazzjoni b?alma hija dik inkwistjoni fil-kaw?a prin?ipali, li tirrigwarda s-settur tat-trasport bl-ajru, it-trasferiment ta’ materjal g?andu jitqies element essenzjali sabiex ti?i evalwata l-e?istenza ta’ “trasferiment ta’ negozju”, fis-sens tal-Artikolu 1(1) tad-Direttiva 2001/23 (ara, f’dan is-sens, is-sentenza Liikenne, C?172/99, EU:C:2001:59, punt 39).

30

F’dan ir-rigward, mid-de?i?joni tar-rinviju jirri?ulta li TAP ?adet post AIA fil-kuntratti ta’ kiri ta’ ajruplani u fil-fatt u?athom, kif jidher mit-te?id ta’ elementi indispensabbli sabiex tkun tista’ ssir l-attività li kienet qabel e?er?itata minn AIA. Barra minn hekk, ittie?ed ukoll numru partikolari ta’ tag?mir ie?or.

31

Kif irrileva l-Avukat ?enerali fil-punti 48, 51, 53 u 58 tal-konklu?jonijiet tieg?u, elementi o?ra jikkorroboraw, fid-dawl tal-kriterji mfakkra fil-punt 26 ta’ din is-sentenza, l-e?istenza, fil-kaw?a prin?ipali, ta’ “trasferiment ta’ negozju”, fis-sens tal-Artikolu 1(1) tad-Direttiva 2001/23. Dan jista’ jing?ad g?all-fatt li TAP ?adet post AIA fil-kuntratti ta’ titjiriet ?arter pendenti konklu?i ma’ operaturi turisti?i, li jirrifletti t-te?id tal-klijentela ta’ AIA minn TAP, g?all-fatt li TAP kompliet bl-attivitajiet ta’ titjiriet ?arter fir-rotot li qabel kienu serviti minn AIA, li jirrifletti t-tkomplija minn TAP ta’ attivitajiet li qabel kienu e?er?itati minn AIA, g?ar-riintegrazzjoni, fi ?dan TAP, ta’ impjegati li kienu ja?dmu ma’ AIA g?all-finijiet tal-e?er?izzju ta’ funzjonijiet identi?i g?al dawk e?er?itati fi ?dan din il-kumpannija tal-a??ar, li tirrifletti t-te?id minn TAP ta’ parti mill-persunal li kien jaqdi lil AIA, u, finalment, g?at-te?id minn TAP, mill-1 ta’ Mejju 1993, parti mill-attivitajiet ta’ titjiriet ?arter e?er?itati minn AIA sa meta din ?iet xolta fix-xahar ta’ Frar 1993, li juri l-fatt li l-attivitajiet ittrasferiti prattikament ma ?ewx sospi?i.

32

F’dawn i?-?irkustanzi, huwa irrilevanti, g?all-finijiet tal-applikazzjoni tal-Artikolu 1(1) tad-Direttiva 2001/23, il-fatt li l-entità li l-materjali u parti mill-persunal tag?ha ttie?du u ?ew integrati, ming?ajr ma n?ammet l-istruttura organizzattiva awtonoma tag?ha, fl-istruttura ta’ TAP, ladarba n?ammet rabta bejn, minn na?a, dawn il-materjali u dan il-persunal ittrasferiti lil din il-kumpannija tal-a??ar u, min-na?a l-o?ra, it-tkomplija tal-attivitajiet li qabel kienu e?er?itati mill-kumpannija stral?ata. F’dan il-kuntest fattwali, ftit li xejn huwa rilevanti l-fatt li l-materjali kkon?ernati ?ew u?ati kemm sabiex

isiru titjiriet regolari kif ukoll titjiriet ?arter, fir-rigward, fi kwalunkwe ka?, ta' operazzjonijiet ta' trasport bl-ajru u filwaqt li jitfakkar li TAP onorat l-obbligi kuntrattwali ta' AIA marbuta ma' dawn it-titjiriet ?arter.

33

Fil-fatt mill-punti 46 u 47 tas-sentenza Klarenberg (C?466/07, EU:C:2009:85) jirri?ulta li ?-?amma mhux tal-organizzazzjoni spe?ifika imposta mill-imprenditur g?ad-diversi fatturi ta' produzzjoni ttrasferiti, i?da tar-rabta funzjonali ta' interdipendenza u ta' komplimentarjetà bejn dawn il-fatturi li tikkostitwixxi l-element rilevanti sabiex ji?i konklu? li tkun in?ammet l-identità tal-entità ttrasferita.

34

B'hekk, i?-?amma ta' tali rabta funzjonali bejn id-diversi fatturi ttrasferiti tippermetti li?-?essjonarju ju?a lil dawn tal-a??ar, anki jekk dawn huma integrati, wara t-trasferiment, fi struttura organizzattiva ?dida differenti, sabiex ikompli attività ekonomika identika jew analoga (ara s-sentenza Klarenberg, C?466/07, EU:C:2009:85, punt 48).

35

Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet pre?edenti, hemm lok li g?all-ewwel domanda ting?ata r-risposta li l-Artikolu 1(1) tad-Direttiva 2001/23 g?andu ji?i interpretat fis-sens li l-kun?ett ta' "trasferiment ta' negozju" jkopri sitwazzjoni li fiha impri?a attiva fis-suq tat-titjiriet ?arter ti?i stral?ata mill-azzjonist ma??oritarju tag?ha, li huwa, huwa nnifsu, impri?a tat-trasport bl-ajru, u li fiha, sussegwentement, din tal-a??ar tie?u post l-impri?a stral?ata billi tassumi l-kuntratti tal-kiri ta' ajruplani u l-kuntratti tat-titjiriet ?arter li g?ad iridu jsiru, te?er?ita attivitajiet li qabel kienu e?er?itati mill-impri?a stral?ata, tintegra mill-?did ?erti ?addiema li sa dak i?-?mien kienu impjegati ma' din l-impri?a billi tag?tihom funzjonijiet identi?i g?al dawk e?er?itati qabel, u tie?u tag?mir ?g?ir tal-imsemmija impri?a.

Fuq it-tieni domanda

36

Permezz tat-tieni domanda tag?ha, il-qorti tar-rinviju tistaqsi jekk, fid-dawl ta?-?irkustanzi b?al dawk inkwistjoni fil-kaw?a prin?ipali, u, partikolarment, min?abba l-fatt li istanzi ?udizzjarji inferjuri adottaw de?i?jonijiet diver?enti fir-rigward tal-interpretazzjoni tal-kun?ett ta' "transferiment ta' negozju", fis-sens tal-Artikolu 1(1) tad-Direttiva 2001/23, it-tielet paragrafu tal-Artikolu 267 g?andux ji?i interpretat fis-sens li qorti li g?ad-de?i?jonijiet tag?ha ma jkunx hemm rimedju ?udizzjarju ta?t id-dritt nazzjonali hija, b?ala prin?ipju, marbuta li tadixxi lill-Qorti tal-?ustizzja g?all-finijiet tal-interpretazzjoni ta' dan il-kun?ett.

37

F'dan ir-rigward, jekk stess huwa veru li l-pro?edura mressqa skont l-Artikolu 267 TFUE hija strument ta' kooperazzjoni bejn il-Qorti tal-?ustizzja u l-qrati nazzjonali, li permezz tieg?u l-ewwel wa?da tag?ti lit-tieni l-elementi ta' interpretazzjoni tad-dritt tal-Unjoni li huma ne?essarji g?as-soluzzjoni tat-tilwima li biha huma jkunu ?ew aditi, xorta wa?da jibqa' l-fatt li, meta ma jkun hemm ebda rimedju ?udizzjarju ta?t id-dritt nazzjonali kontra d-de?i?joni ta' qorti nazzjonali, din tal-a??ar hija, b?ala prin?ipju, marbuta li tadixxi lill-Qorti tal-?ustizzja, konformement mat-tielet paragrafu tal-Artikolu 267 TFUE, meta tqum quddiemha kwistjoni li tirrigwarda l-interpretazzjoni tad-dritt tal-Unjoni (ara s-sentenza Consiglio nazionale dei geologi u Autorità garante della concorrenza e del mercato, C?136/12, EU:C:2013:489, punt 25 u l-?urisprudenza ??itata).

38

Fir-rigward tal-portata ta’ dan l-obbligu, jirri?ulta minn ?urisprudenza stabbilita sa minn meta ?iet ippronunzjata s-sentenza Cilfit et (283/81, EU:C:1982:335) li qorti li d-de?i?jonijiet tag?ha ma jkunux su??etti g?al rimedju ?udizzjarju ta?t id-dritt nazzjonali hija marbuta, meta tqum quddiemha kwistjoni tad-dritt tal-Unjoni, li taderixxi mal-obbligu tag?ha li tag?mel rinviju, sakemm ma tkunx ikkonstatat li l-kwistjoni mqajma ma hijiex rilevanti jew li d-dispo?izzjoni tad-dritt tal-Unjoni kkon?ernata tkun di?à ?iet su??etta g?al interpretazzjoni min-na?a tal-Qorti tal-?ustizzja jew li l-applikazzjoni korretta tad-dritt tal-Unjoni tkun tant evidenti li ma tag?ti lok g?al ebda dubju ra?onevoli.

39

Barra minn hekk, il-Qorti tal-?ustizzja spe?ifikat li l-e?istenza ta’ tali eventwalità g?andha ti?i evalwata fid-dawl tal-karatteristi?i proprji tad-dritt tal-Unjoni, tad-diffikultajiet partikolari li l-interpretazzjoni ta’ dan tal-a??ar tinvolvi u tar-riskju ta’ diver?enzi ta’ ?urisprudenza fi ?dan l-Unjoni (sentenza Intermodal Transports, C?495/03, EU:C:2005:552, punt 33).

40

?ertament, hija biss il-qorti nazzjonali li g?andha tevalwa jekk l-applikazzjoni korretta tad-dritt tal-Unjoni hijiex tant evidenti li ma t?alli lok g?al ebda dubju ra?onevoli u, konsegwentement, li tidde?iedi li tastjeni milli tibg?at lill-Qorti tal-?ustizzja kwistjoni ta’ interpretazzjoni tad-dritt tal-Unjoni li tkun ?iet imqajma quddiemha (ara s-sentenza Intermodal Transports, C?495/03, EU:C:2005:552, punt 37 u l-?urisprudenza ??itata).

41

F’dan ir-rigward, l-e?istenza, fiha nfisha, ta’ de?i?jonijiet kontradittorji mog?tija minn qrati nazzjonali o?ra ma tistax tikkostitwixxi element determinanti li jista’ jimponi l-obbligu stipulat fit-tielet paragrafu tal-Artikolu 267 TFUE.

42

Il-Qorti li tidde?iedi fl-a??ar istanza tista’ fil-fatt tqis, minkejja interpretazzjoni partikolari ta’ dispo?izzjoni tad-dritt tal-Unjoni minn qrati inferjuri, li l-interpretazzjoni li hija tipproponi li tag?ti lill-imsemmija dispo?izzjoni, differenti minn dik adottata minn dawn il-qrati, hija l-interpretazzjoni applikabbli ming?ajr ebda dubju ra?onevoli.

43

Madankollu, g?andu ji?i enfasizzat li, fir-rigward tal-qasam ikkunsidrat f’dan il-ka? u kif ukoll kif jirri?ulta mill-punti 24 sa 27 ta’ din is-sentenza, l-interpretazzjoni tal-kun?ett ta’ “trasferiment ta’ negozju” qajmet diversi mistoqsijiet min-na?a ta’ numru ta’ qrati nazzjonali li, b’hekk, kellhom jadixxu lill-Qorti tal-?ustizzja. Dawn il-mistoqsijiet jixhdu mhux biss l-e?istenza ta’ diffikultajiet ta’ interpretazzjoni, i?da wkoll il-pre?enza ta’ riskji ta’ ?urisprudenza diver?enti fil-livell tal-Unjoni.

44

Minn dan isegwi li, f’?irkustanzi b?al dawk tal-kaw?a prin?ipali, ikkaratterizzati kemm minn linji ta’ ?urisprudenza kontradittorji fil-livell nazzjonali dwar il-kun?ett ta’ “trasferiment ta’ negozju”, fis-sens tad-Direttiva 2001/23, kif ukoll minn diffikultajiet ta’ interpretazzjoni rikorrenti ta’ dan il-kun?ett fid-diversi Stati Membri, qorti nazzjonali li d-de?i?jonijiet tag?ha ma jkunux su??etti g?al rimedju

?udizzjarju ta?t id-dritt nazzjonali g?andha taderixxi mal-obbligu tag?ha li tadixxi lill-Qorti tal-?ustizzja u dan sabiex tevita r-riskju ta’ interpretazzjoni ?baljata tad-dritt tal-Unjoni.

45

Mill-kunsiderazzjoni pre?edenti jirri?ulta li hemm lok li g?at-tieni domanda ting?ata r-risposta li t-tielet paragrafu tal-Artikolu 267 TFUE g?andu ji?i interpretat fis-sens li qorti li d-de?i?jonijiet tag?ha ma jkunux su??etti g?al rimedju ?udizzjarju ta?t id-dritt nazzjonali hija marbuta li tadixxi lill-Qorti tal-?ustizzja b’talba g?al de?i?joni preliminari marbuta mal-interpretazzjoni tal-kun?ett ta’ “trasferiment ta’ negozju”, fis-sens tal-Artikolu 1(1) tad-Direttiva 2001/23, f’?irkustanzi, b?al dawk tal-kaw?a prin?ipali, ikkaratterizzati kemm minn de?i?jonijiet diver?enti ta’ istanzi ?udizzjarji inferjuri fir-rigward tal-interpretazzjoni ta’ dan il-kun?ett kif ukoll minn diffikultajiet ta’ interpretazzjoni rikorrenti tieg?u fid-diversi Stati Membri.

Fuq it-tielet domanda

46

Permezz tat-tielet domanda tag?ha, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, essenzjalment, jekk id-dritt tal-Unjoni u, partikolarment, il-prin?ipji stipulati mill-Qorti tal-?ustizzja fil-qasam tar-responsabbiltà tal-Istat g?ad-danni kkaw?ati lill-individwi min?abba ksur tad-dritt tal-Unjoni mwettaq minn qorti li d-de?i?jonijiet tag?ha ma humiex su??etti g?al rimedju ?udizzjarju ta?t id-dritt nazzjonali g?andhomx ji?u interpretati fis-sens li dawn jipprekludu le?i?lazzjoni nazzjonali li te?i?i, b?ala kundizzjoni preliminari, l-annullament tad-de?i?joni dannu?a mog?tija minn din il-qorti, meta tali annullament huwa, fil-prattika, esklu?.

47

F’dan ir-rigward, g?andu jitfakkar li, fid-dawl tar-rwol essenzjali tal-awtorità ?udizzjarja fil-protezzjoni tad-drittijiet li l-individwi jiksbu mir-regoli tad-dritt tal-Unjoni, l-effika?ja s?i?a tag?hom titqieg?ed f’perikolu u l-protezzjoni tad-drittijiet li dawn jirrikonoxxu ti?i mdg?ajfa jekk ji?i esklu? li l-individwi jistg?u, ta?t ?erti kundizzjonijiet, jiksbu kumpens meta d-drittijiet tag?hom jinkisru bi ksur tad-dritt tal-Unjoni imputabbli lil de?i?joni ta’ qorti ta’ Stat Membru li tidde?iedi b?ala qorti tal-a??ar istanza (ara s-sentenza Köbler, C?224/01, EU:C:2003:513, punt 33).

48

Il-Qorti tar-rinviju tistaqsi dwar il-kompatibbiltà ma’ dawn il-prin?ipji tar-regola li tidher fl-Artikolu 13(2) RRCEE, li tipprovdi li talba g?al kumpens fuq il-ba?i ta’ din ir-responsabbiltà “g?andha tkun ibba?ata” fuq l-annullament minn qabel tad-de?i?joni dannu?a mill-qorti kompetenti.

49

Minn din ir-regola jirri?ulta li kull azzjoni g?al responsabbiltà tal-Istat min?abba ksur tal-obbligu li jirri?ulta min-nuqqas ta’ osservanza tal-obbligu previst fit-tielet paragrafu tal-Artikolu 267 TFUE hija inammissibbli fl-assenza tal-annullament tad-de?i?joni dannu?a.

50

G?andu jitfakkar li, ladarba l-kundizzjonijiet relatati mal-istabbiliment tar-responsabbiltà tal-Istat ikunu ssodisfatti, li huwa l-kompitu tal-qrati nazzjonali li jiddeterminaw, huwa fl-ambitu tad-dritt nazzjonali li l-Istat g?andu l-kompitu li jag?mel tajjeb g?all-konsegwenzi tad-dannu kkaw?at, ladarba l-kundizzjonijiet stabbiliti mil-le?i?lazzjonijiet nazzjonali fil-qasam tal-kumpens g?ad-danni ma jistg?ux ikunu inqas favorevoli minn dawk li jikkon?ernaw pretensjonijiet simili ta’ natura

nazzjonali (prin?ipju ta' ekwivalenza) u lanqas ?estiti b'mod li jrendi l-ksib tal-kumpens prattikament impossibbli jew e??essivament diffi?li (prin?ipju ta' effettività) (ara s-sentenza Fuß, C?429/09, EU:C:2010:717, punt 62 u l-?urisprudenza ??itata).

51

Issa, regola tad-dritt nazzjonali, b?alma hija dik li tidher fl-Artikolu 13(2) tar-RRCEE, tista' trendi e??essivament diffi?li l-ksib tal-kumpens g?ad-danni kkaw?ati mill-ksur tad-dritt tal-Unjoni inkwistjoni.

52

Fil-fatt, mill-pro?ess li l-Qorti tal-?ustizzja g?andha g?ad-dispo?izzjoni tag?ha u kif ukoll mid-dibattiti li saru fis-seduta jirri?ulta li l-ipote?ijiet li fihom de?i?jonijiet tas-Supremo Tribunal de Justiça jistg?u jkunu su??etti g?al e?ami mill-?did huma estremament limitati.

53

Il-Gvern Portugi? isostni, f'dan ir-rigward, li d-dispo?izzjoni tad-dritt nazzjonali kkon?ernata tosserva l-preokkupazzjonijiet imnissla mill-prin?ipju ta' awtorità ta' res judicata u mill-prin?ipju ta' ?ertezza legali. Dan il-gvern jenfasizza, partikolarment, li, fis-sitwazzjoni inkwistjoni fil-kaw?a prin?ipali, l-e?ami mill-?did tal-evalwazzjoni ta' korp ?udizzjarju li jidde?iedi fl-a??ar istanza huwa inkompatibbli mal-funzjoni ta' dan il-korp ?udizzjarju, ladarba l-g?an imfittex mid-de?i?jonijiet tieg?u huwa dak li jtemm tilwima b'mod definittiv, ta?t piena li ji?u ppre?udikati s-supremazija tad-dritt u l-osservanza tad-de?i?jonijiet ?udizzjarji, billi tiddg?ajjef il-?erarkija tal-awtorità ?udizzjarja.

54

Huwa veru li l-Qorti tal-?ustizzja enfasizzat l-importanza li g?andu, kemm fl-ordinament ?uridiku tal-Unjoni kif ukoll fl-ordinamenti ?uridi?i nazzjonali, il-prin?ipju ta' awtorità ta' res judicata, billi ppre?i?at li, fl-assenza ta' le?i?lazzjoni tal-Unjoni fil-qasam, il-modalitajiet ta' implementazzjoni ta' dan il-prin?ipju jaqg?u ta?t l-ordinament ?uridiku nazzjonali tal-Istati Membri, skont il-prin?ipju ta' awtonomija pro?edurali ta' dawn tal-a??ar (ara, f'dan is-sens, is-sentenza Fallimento Olimpiclub, C?2/08, EU:C:2009:506, punti 22 u 24).

55

Dwar l-effett tal-prin?ipju ta' awtorità ta' res judicata fuq is-sitwazzjoni inkwistjoni fil-kaw?a prin?ipali, huwa suffi?jenti li jitfakkar li r-rikonoxximent tal-prin?ipju ta' responsabbiltà tal-Istat min?abba l-fatt tad-de?i?joni ta' qorti li tidde?iedi fl-a??ar istanza ma g?andux fih innifsu l-konsegwenza li jqieg?ed f'dubju l-awtorità ta' kaw?a definittivament de?i?a marbuta ma' tali de?i?joni. Pro?edura inti?a sabiex ti?i stabbilita r-responsabbiltà ta' l-Istat ma g?andhiex l-istess g?an u ma tinvolvix ne?essarjament l-istess partijiet b?all-pro?edura li tat lok g?ad-de?i?joni li kisbet l-awtorità ta' kaw?a definittivament de?i?a. Fil-fatt, f'kaw?a g?ad-danni kontra l-Istat, ir-rikorrent jikseb, jekk jirba?, il-kundanna ta' dan l-Istat g?al kumpens g?ad-danni subiti, i?da ma jiksibx ne?essarjament il-konfutazzjoni tal-awtorità ta' kaw?a definittivament de?i?a marbuta mad-de?i?joni ?udizzjarja li kkaw?at dan id-dannu. Fi kwalunkwe ka?, il-prin?ipju ta' responsabbiltà tal-Istat inerenti g?all-ordinament ?uridiku tal-Unjoni je?i?i tali kumpens, i?da ma jimponix ir-revi?joni tad-de?i?joni ?udizzjarja li kkaw?at id-dannu (ara s-sentenza Köbler, C?224/01, EU:C:2003:513, punt 39).

56

Fir-rigward tal-argument ibba?at fuq in-nuqqas ta' osservanza tal-prin?ipju ta' ?ertezza legali,

g?andu ji?i rrilevat li, anki jekk jitqies li dan il-prin?ipju jista' jittie?ed inkunsiderazzjoni f'sitwazzjoni legali b?alma hija dik inkwistjoni fil-kaw?a prin?ipali, dan ma jista' bl-ebda mod jostakola l-prin?ipju ta' responsabbiltà tal-Istat g?al danni kkaw?ati lill-individwi min?abba ksur tad-dritt tal-Unjoni imputabbli lilu.

57

Fil-fatt, te?id inkunsiderazzjoni tal-prin?ipju ta' ?ertezza legali jkollu l-effett, meta de?i?joni mog?tija minn qorti li tidde?iedi fl-a??ar istanza tkun ibba?ata fuq interpretazzjoni manifestament ?baljata tad-dritt tal-Unjoni, li jimpedixxi lill-individwu milli jsostni d-drittijiet li huwa jista' jikseb mill-ordinament ?uridiku tal-Unjoni u, b'mod partikolari, dawk li jirri?ultaw minn dan il-prin?ipju ta' responsabbiltà tal-Istat.

58

Issa, dan il-prin?ipju tal-a??ar huwa inerenti g?as-sistema tat-trattati li fuqhom l-Unjoni hija bba?ata (ara, f'dan is-sens, is-sentenza Specht et, C?501/12 sa C?506/12, C?540/12 u C?541/12, EU:C:2014:2005, punt 98 u l-?urisprudenza ??itata).

59

F'dawn i?-?irkustanzi, ostakolu sinjifikattiv, b?alma huwa dak li jirri?ulta mid-dispo?izzjoni tad-dritt nazzjonali inkwistjoni fil-kaw?a prin?ipali, g?all-applikazzjoni effettiva tad-dritt tal-Unjoni u, b'mod partikolari, ta' prin?ipju daqstant fundamentali b?alma huwa dak tar-responsabbiltà tal-Istat g?al ksur tad-dritt tal-Unjoni, ma jistax ji?i ??ustifikat la mill-prin?ipju tal-awtorità ta' res judicata u lanqas mill-prin?ipju ta' ?ertezza legali.

60

Mill-kunsiderazzjonijiet pre?edenti jirri?ulta li hemm lok li g?at-tielet domanda ting?ata r-risposta li d-dritt tal-Unjoni u, partikolarment, il-prin?ipji stabbiliti mill-Qorti tal-?ustizzja fil-qasam tar-responsabbiltà tal-Istat g?ad-danni kkaw?ati lill-individwi min?abba ksur tad-dritt tal-Unjoni mwettaq minn qorti li d-de?i?jonijiet tag?ha ma humiex su??etti g?al rimedju ?udizzjarju ta?t id-dritt nazzjonali g?andhom ji?u interpretati fis-sens li jipprekludu le?i?lazzjoni nazzjonali li te?i?i, b?ala kundizzjoni preliminari, l-annullament tad-de?i?joni dannu?a mog?tija minn din il-qorti, meta tali annullament ikun, fil-prattika, esklu?.

Fuq l-ispejje?

61

Peress li l-pro?edura g?andha, fir-rigward tal-partijiet fil-kaw?a prin?ipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li tidde?iedi fuq l-ispejje?. L-ispejje? sostnuti g?as?sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-?ustizzja, barra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistg?ux jit?allsu lura.

G?al dawn il-motivi, Il-Qorti tal-?ustizzja (It-Tieni Awla) taqta' u tidde?iedi:

1)

L-Artikolu 1(1) tad-Direttiva tal-Kunsill 2001/23/KE, tat-12 ta' Marzu 2001, dwar l-approssimazzjoni tal-li?ijiet tal-Istati Membri relatati mas-salvagwardja tad-drittijiet tal-impjegati fil-ka? ta' trasferiment

ta’ impri?i, ta’ negozji jew partijiet ta’ impri?i jew negozji, g?andu ji?i interpretat fis-sens li l-kun?ett ta’ “trasferiment ta’ negozju” jkopri sitwazzjoni li fiha impri?a attiva fis-suq tat-titjiriet ?arter ti?i stral?ata mill-azzjonist ma??oritarju tag?ha, li huwa, huwa nnifsu, impri?a tat-trasport bl-ajru, u li fiha, sussegwentement, din tal-a??ar tie?u post l-impri?a stral?ata billi tassumi l-kuntratti tal-kiri ta’ ajruplani u l-kuntratti tat-titjiriet ?arter li g?ad iridu jsiru, te?er?ita attivitajiet li qabel kienu e?er?itati mill-impri?a stral?ata, tintegra mill-?did ?erti ?addiema li sa dak i?-?mien kienu impjegati ma’ din l-impri?a billi tag?tihom funzjonijiet identi?i g?al dawk e?er?itati qabel, u tie?u tag?mir ?g?ir tal-imsemmija impri?a.

2)

It-tielet paragrafu tal-Artikolu 267 TFUE g?andu ji?i interpretat fis-sens li qorti li d-de?i?jonijiet tag?ha ma jkunux su??etti g?al rimedju ?udizzjarju ta?t id-dritt nazzjonali hija marbuta li tadixxi lill-Qorti tal-?ustizzja tal-Unjoni Ewropea b’talba g?al de?i?joni preliminari marbuta mal-interpretazzjoni tal-kun?ett ta’ “trasferiment ta’ negozju”, fis-sens tal-Artikolu 1(1) tad-Direttiva 2001/23, f’?irkustanzi, b?al dawk tal-kaw?a prin?ipali, ikkaratterizzati kemm minn de?i?jonijiet diver?enti ta’ istanzi ?udizzjarji inferjuri fir-rigward tal-interpretazzjoni ta’ dan il-kun?ett kif ukoll minn diffikultajiet ta’ interpretazzjoni rikorrenti tieg?u fid-diversi Stati Membri.

3)

Id-dritt tal-Unjoni u, partikolarment, il-prin?ipji stabbiliti mill-Qorti tal-?ustizzja fil-qasam tar-responsabbiltà tal-Istat g?ad-danni kkaw?ati lill-individwi min?abba ksur tad-dritt tal-Unjoni mwettaq minn qorti li d-de?i?jonijiet tag?ha ma humiex su??etti g?al rimedju ?udizzjarju ta?t id-dritt nazzjonali g?andhom ji?u interpretati fis-sens li jipprekludu le?i?lazzjoni nazzjonali li te?i?i, b?ala kundizzjoni preliminari, l-annullament tad-de?i?joni dannu?a mog?tija minn din il-qorti, meta tali annullament ikun, fil-prattika, esklu?.

Firem

(*1) Lingwa tal-kaw?a: il-Portugi?.